

Asia: VM/276/00.01.00.01/2018

Julkisen hallinnon linjaukset tiedon sijainnista ja hallinnasta

Yhteenveto

Kommentit yhteenvetoon:

-

Taustaa linjauksille

Kommentit taustaan:

-

Linjausten tavoitteet

Kommentit tavoitteisiin:

-

Pilvipalveluiden edut sekä toteutus- ja palvelumallit

Kommentit:

-

Pilviteknologian edut

Kommentit:

-

Palvelumallit

Kommentit:

-

Toteutusmallit

Kommentit:

-

Tiedon ja palveluiden sijainti, hallinta ja ohjaus

Kommentit:

-

Tiedon käsittelyn vaatimukset

Kommentit:

-

Palveluiden ohjaus

Kommentit:

-

Haasteet

Kommentit:

-

1. Pilvipalveluita tulee käsitellä kuin mitä tahansa muutakin ICT-palvelun hankintaa tai muutosta

Kommentit:

-

2. Tiedon sijaitessa Suomen rajojen ulkopuolella erityistä on kiinnitettävä huomiota sopimukseen, palvelun jatkuvuuden turvaamiseen ja tiedon saatavuuteen

Kommentit:

-

3. Pilvipalvelun tulee täyttää hankkivan osapuolen palveluhyöty ja -takuuvaatimukset

Kommentit:

-

4. Mikäli pilvipalvelut tarjoavat parhaan palveluhyödyn ja -takuun, eikä muita esteitä ole, tulisi se ensisijaisesti valita

Kommentit:

-

5. Pilvipalveluiden palveluhyötyä ja -takuuta tulee arvioida säännöllisesti vähintään kerran vuodessa ja oleellisten sopimusehtojen muuttuessa.

Kommentit:

-

6 Viranomaisen ylläpitää listaa hyväksytyistä palveluntarjoajista

Kommentit:

-

7. Julkisen tiedon käsittelyä ei rajoiteta

Kommentit:

-

8. Henkilötietoa ja suojaustason IV tietoa voi käsitellä julkisessa pilvessä, kun tietoturva ja -suoja on asianmukaisesti toteutettu ja todennettu

Kommentit:

-

9. Suojaustason III tietoa voi käsitellä viranomaisen hyväksymissä pilvipalveluissa

Kommentit:

-

Suosituksia toimenpiteiksi

Kommentit:

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lähtökohtaisesti on erittäin hyvä, että tällaisia linjauksia tehdään myös uusiin ja kehittyviin kohdealueisiin.

Kokonaisuutena tuotettu linjauspaperi antaa monipuolisen yleiskuvan ja esittelee reunaehdoja jaettuja resursseja tarjoavien ICT-palveluiden ja erityisesti niin sanottujen pilvipalveluiden hyödyntämiseksi.

Markkinakehitys on nopeaa, joten kattavia luokituksia ei palvelujen näkökulmasta ole mielekästä tehdä. Toisaalta linjaukset jäävät vielä varsin yleisiksi eivätkä varsinaisesti ohjaa viranomaisten toimintaa.

Tässä linjaus luonnoksessa on kuitenkin mielestäni perustavanlaatuinen virhe, kun yhdistetään samaan kategoriaan ja samojen ohjeistusten ja käytäntöjen alle Oma konesali, Yksityinen pilvi (private cloud), Julkinen pilvi (public cloud) ja Hybridi pilvi (hybrid cloud).

Ensimmäinen linjaus ”pilvipalveluja tulee käsitellä kuin mitä tahansa muutakin ICT-palvelun hankintaa..” on ongelmallinen ja tarkastelua tulisikin (myös esitetyssä kuvassa) jakaa tarkemmalle tasolle, esimerkiksi vähintään kahteen osaan:

- konesalimallit (oma ja isännöity palvelukonesali) - private
- pilvipalvelutuottajamallit: Yksityinen pilvi, julkinen pilvi ja hybridipilvi on ongelmallinen jaottelu, parempi olisi IaaS, PaaS, SaaS) - public

Esitetyllä jaolla (IaaS, PaaS, SaaS) käsiteltynä tarkemmat linjaukset saavat enemmän sisältöä, ja niiden osalta onkin esitettävissä jopa osittain päinvastaisia johtopäätöksiä, suosituksia ja linjauksia.

Erilaiset omaan konesaliin tai yksityiseen pilveen rakennetut ratkaisut ovat lähtökohtaisesti vastineita niin kutsutuille hosting -palveluille, joissa laskentakapasiteettia käsitellään perinteisen konesalin tapaan. Tällaisissa ratkaisuissa käytetään hyvin perinteisiä arkkitehtuurimalleja, jotka ovat olleet olemassa jo vuosia.

Näihin sopivat myös nykyisin käytössä olevat mallit sopimuksista, palvelutakuusta ja hinnoittelusta. Sopimukseen voidaan tehdä yksilöllisiä muutoksia helposti.

Julkisissa pilvipalveluissa on tarjolla samat kapasiteettiominaisuudet kuin yksityisessä pilvessä, mutta tämän lisäksi ne mahdollistavat täysin uudenlaiset toimintatavat, ns. serverless-arkkitehtuurin ja todelliseen käyttöön perustuvat hinnoittelumallit, jossa yksittäinen palvelin ei ole merkittävässä roolissa. Lisäksi tiedonturvaaminen näissä palveluissa voidaan tehdä todella monella tasolla. mm. tiedon kryptaaminen on usein perustominaisuutena ilman lisämaksuja. Näiden palveluiden hinnoittelumallit ja sopimukset perustuvat suuruuden tuomiin etuihin ja tästä johtuen on myös tarkoin määritelty vastuut pilvipalvelun ja asiakkaan välillä, joihin ei yleensä ole saatavilla asiakaskohtaisia poikkeuksia.

Tästä syystä näiden palveluiden kilpailuttaminen ja suhtautuminen sopimukseen tulisi ajatella eri tavalla.

Julkisissa pilvipalveluissa toimittavan kumppanin rooli on merkittävässä asemassa ja mm. saatavuuden ja SLA:n kannalta käytettävä arkkitehtuuri merkitsee enemmän kuin toimittajien väliset sopimukset. Julkisissa pilvipalveluissa palveluiden hajauttaminen on kustannustehokasta ja mahdollistaa rakennettaville ratkaisuille parhaimmillaan keskeytyksettömän saatavuuden. Pelkkien kapasiteetti kustannusten sijaan tulisi kiinnittää huomiota enemmän kokonaiskustannuksiin ja hyötyjen arviointiin pitkällä aikavälillä, kuten muutossietoisuuteen ja innovatiiviseen jatkokehitykseen. Linjauksissa tulisi korostaa haettavia asiakasratkaisuja, jolloin jaetut resurssit muodostavat vasta alimman tason arkkitehtuuria päätöksenteon tueksi.

Panostus etupainotteisesti tiedon siirrettävyyteen voi johtaa järeisiin arkkitehtuuriratkaisuihin ja raskaaseen sovelluskehitykseen, ja vaihtoehtona tulisikin arvioida toteutusmalleja, jotka perustuvat valmiskomponentteihin, ja näin oletettavasti pienemmät siirtokustannukset realisoidaan vasta ratkaisun elinkaaren loppuvaiheissa, ja edelleen hyödyntäen myös uuden toimittajan tähän soveltuvia valmiskomponentteja. Aina kun puhutaan siirrettävyydestä siirtyy keskustelu myös helposti toimittaja lukkoihin (vendor-lock). ICT -alalla on näitä lukkoja ollut aina, mutta jotenkin niistä keskustellaan erityisen paljon julkisten pilvipalveluiden yhteydessä. Tällä uhkakuvalla perustellaan yleensä erilaisten lisäteknologioiden tarvetta, joilla mahdollistetaan järjestelmän siirrettävyys. Tällaiset teknologiat saattavat pahimmassa tapauksessa hidastaa merkittävästi kehitystä ja aiheuttavat turhia kustannuksia.

Linjauspaperissa esitetyt työtä konkretisoivat jatkotoimet ovat kannatettavia.

Floor Anton
Solita Oy - Anton Floor, Pricipal Consultant